

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของโครงการ

ย่านท่าหลวง ถือได้ว่าเป็นย่านเมืองเก่าของเมืองจันทบุรีโดยมีชื่อเดิมว่า “ควนคราบรี” ตั้งอยู่เชิงเขาสระบาป ชาวตะวันตกเรียกเมืองนี้ว่า “ซองเตอบอง” จึงสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นการออกเสียงเพี้ยนไป สมัย พ.ศ. 1900-2200 ในสมัยของพระนารายณ์มหาราช ตั้งอยู่ที่บ้านลุ่มทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำ เนื่องจากบ้านหัววัง เป็นที่ลุ่มน้ำท่วมทุกปี สมัยรัชกาลที่ 4 ทรงพระราชทานอนุญาตให้ชาวเมืองเลือกตั้งถิ่นฐานที่บ้านเนินวงหรือบ้านลุ่มได้ ชาวเมืองจึงย้ายกลับมาที่บ้านลุ่ม ครั้นถึงสมัยรัชกาลที่ 5 จึงโปรดให้ย้ายเมืองกลับมาตามเดิม

ย่านท่าหลวง ซึ่งเป็นชุมชนเก่าแก่ริมแม่น้ำจันทบุรีด้านตะวันตกแต่เดิมรู้จักกันในชื่อที่เรียกกันติดปากว่า "บ้านลุ่ม" ซึ่งเป็นชุมชนเก่าแก่ของชาวจีนและญวนอพยพตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ต่อมาได้พัฒนา มาเป็น ศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและการค้าของจันทบุรีที่สำคัญแห่งหนึ่งในสมัยรัชกาลที่ 5 มีจุดเริ่มต้นจากเชิงสะพาน วัดจันทร์ ผ่านบ้านท่าหลวงยาวเป็นแนวไปตลอดจนถึงชุมชนตลาดล่าง บริเวณที่เรียกว่าท่าเรือจ้างอาคาร ส่วนใหญ่ เป็นที่พักอาศัย และร้านค้าของชุมชนที่มีอายุเกือบร้อยปี ซึ่งสร้างมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 มีลักษณะเป็นตึกแถว โบราณมีลวดลายไม้จำหลักอ่อนช้อยงดงาม อยู่ตามบานประตูหน้าต่างและมุมอาคาร ซึ่งจะพบรูปแบบเรือน ขนมปังชิงปะปนอยู่ด้วย เพราะชาวจันทบุรีได้รับอิทธิพลจากการติดต่อค้าขายกับชาวต่างประเทศเมื่อสมัย ร. 5 ลักษณะการฉลุลายของช่างฝีมือชาวจันทบุรีจัดได้ว่ามีเอกลักษณ์ไม่เหมือนใคร โดยเฉพาะการจำหลักฉลุช่องลม เป็นภาพจำหลักนูนรูปหัวพยัคฆ์สอดแทรก อยู่ตามกิ่งเครือเถาหรือความคมเฉียบของลายที่ แผงไปด้วยความ อ่อนช้อย ของลายจำหลัก **ย่านท่าหลวง** จึงถือว่าเป็นย่านประวัติศาสตร์ของ จ.จันทบุรี

ในปี พ.ศ. 2451 จึงได้ประกาศให้พระราชบัญญัติสุขาภิบาลที่ตำบลตลาดเมืองจันทบุรีเป็นแห่งแรกในเขต จันทบุรี นอกจากนี้ในช่วงที่มีการค้าขายตัว มีจำนวนประชากรอพยพเข้ามาตั้งถิ่น

ฐานชั่วคราวในย่านนี้ถึงปีละ 100 คน เศษมีพ่อค้าต่างถิ่น อาทิ แหก กุหล่า พม่า เข้ามาตั้งร้านค้าชั่วคราวรวมทั้งมีพ่อค้าเร่จากบ่อพลอยไพลิน บ่อนาวง ที่มาซื้อขายสินค้าต่างๆ และนำพลอยมาขายปีละนับพันคนเมื่อศูนย์กลางการค้าภายใน เมืองจันทบุรีย้ายไปอยู่ที่ ตลาดน้ำพุลักษณะทางกายภาพของท่าหลวง-ตลาดล่างยังปรากฏให้เห็นวัฒนธรรมการตั้งบ้าน เรือนหรือ ร้านค้าที่ หันหลังให้แม่น้ำ หันหน้าเข้าสู่ถนนบ้านเรือนเป็นเรือนติดดินนิยมสร้างเป็นเรือนหลังใหญ่ทรงจั่วใช้วัสดุ ในท้องถิ่น ก่อสร้าง อาทิ ไม้แฝก ใบจากนิยมยื่นชายคากออกมาเพื่อเป็นร้านค้าติดระเบียบทางเดิน ด้านหน้าตามลักษณะที่ พักอาศัยถึงพาณิชย์อันเป็นลักษณะวัฒนธรรมการค้าขายของชาวจีน อาคารพักอาศัยและร้านค้า ย่านท่าหลวง เป็นชุมชนเก่าแก่ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์อย่างมาก ควรจะมีการอนุรักษ์เอาไว้เพื่อการท่องเที่ยว

ปัญหาจากการศึกษาค้นคว้า

1. หนังสือท่องเที่ยวที่ย่านท่าหลวง มีน้อยและยังไม่น่าสนใจ
2. คนรุ่นใหม่ยังไม่ทราบถึงแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเมืองประวัติศาสตร์

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อให้หนังสือเกิดความน่าสนใจมากขึ้น
2. เพื่อให้คนรุ่นใหม่รู้จักเมืองประวัติศาสตร์ที่ยังมีอยู่ในรูปแบบหนังสือถ่ายภาพ

ขอบเขตของโครงการ

หนังสือเล่ม เรื่อง ชุมชนริมน้ำ ย่านท่าหลวง

ขนาด size พิเศษ 20x20 cm 64 หน้า จำนวน 4 ยก 16 หน้ายก ไม่รวมปก แบ่งเป็นดังนี้

- คำนำ 2 หน้า/แผ่นรองปก 2 หน้า (หน้า-หลัง)
- Format เริ่มเรื่อง 2 หน้า
- เนื้องาน 56 หน้า แบ่งเป็น 3 หมวด

สถานที่ท่องเที่ยว

สถานที่กิน

วิถีชีวิตสังคม

กลุ่มเป้าหมาย

ทางกายภาพ

- เพศ ชาย /หญิง
- อายุ 30-40 ปี
- การศึกษา ระดับปริญญาตรี,ปริญญาโท
- รายได้ 20,000-30,000 บาท
- สถานภาพ โสด,สมรสแล้ว
- ภูมิลำเนา กรุงเทพและต่างจังหวัด

ทางจิตภาพ

- ชอบศิลปะ
- ชอบถ่ายภาพ
- รักการท่องเที่ยว
- ชอบสะสมหนังสือถ่ายภาพ
- สนใจเมืองเก่า ประวัติศาสตร์
- ชอบวัฒนธรรมเก่าๆ

วิธีการศึกษาค้นคว้า

1. ศึกษาข้อมูลประวัติความเป็นมาต่างๆของชุมชนย่านท่าหลวง ประวัติการถ่ายภาพและข้อมูลการออกแบบสิ่งพิมพ์
2. ศึกษาข้อมูลทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการทำโครงการ โดยค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างเช่น Internet , หนังสือต่างๆจากหอสมุดแห่งชาติ , หอสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์
3. วิเคราะห์ที่ได้มาอย่างละเอียด
4. เริ่มลงมือ Sketch และถ่ายภาพแนวทางที่หลากหลายเพื่อใช้ในการทำโครงการ
5. นำแบบ Sketchและภาพถ่าย มา Layout ในคอมพิวเตอร์ โดยคำนึงถึงแนวคิดและวัตถุประสงค์
6. แก้ไขและปรับปรุงให้สมบูรณ์
7. ผลงานสมบูรณ์ 100%

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. อยากให้หนังสือเล่มนี้เป็นที่น่าสนใจมากขึ้นสำหรับกลุ่มคนรักการถ่ายภาพ
2. อยากให้คนรุ่นใหม่รู้ถึงสภาพสังคมความเป็นอยู่ในชุมชนที่เคยเป็นเมืองประวัติศาสตร์